



ТОШКЕНТ ОВОШХОЖИ

ШАҲР
ИЖТИМОЙ-
СИССИЙ
ГАЗЕТАСИ

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 16 (9.513) 2001 йил 7 февраль, чоршанба

Сотуда эркин нархда

Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамасининг
КАРОРИ

«Она ва бола» давлат дастури тўғрисида

2001 йил ўзбекистон Республикасида «Она ва бола» деб ёълон қилиниши муносабати билан ўзбекистон Республикаси Президентининг 2000 йил 19 деқабрдаги Ф-1306-сон фармешига мувофиқ Вазирлар Маҳкамаси карор килади:

1. Республика комиссияси томонидан Вазирлар Маҳкамаси комплекслари, вазирликлар, идоралар, маҳаллий хокимияти ва башкаврув органлари, жамоат ташкилотлари ва нодавлат ташкилотлари билан биргаликда ишлаб чиқишида.

«Она ва бола» давлат дастури тадсилларни республика ва маҳаллий бюджетларда тасдиқланган аниқ манбаларни бахарувларчларнинг маблаглари билан тъзмийланганни маълумот учун кабул қилинсин.

2. Куйидагилар давлат дастурининг асосий максадлари ва вазифалари ҳисобланиси:

дастурда мўлжалланган чора-тадбирларнинг оила манфаатлари амалга оширилишини тъзмийланаш ва химоя қилиш бўйича қабул қилинган Давлат дастурларига, «Софлом авлод» дастурiga мувофиқ амалга оширилаётган барча лойҳалар ва тадбирларнинг бундан бўён амалга оширилиши, тўлиқ тугланишиша эришилиши билан мустаҳкам ўзаро алоқасини тъзмийланаш;

она соглигини мустаҳкамни шарфига солгом бола туғилиши масалаларига эътиборни кучайтириш, замонавий тиббийт асбоб-ускуналари, профилактика тадбирларини мунтазам ўтказиш ёрдамида амалда тобий кўрикдан ўтказиш ҳамда она ва болани парвариши қилиш тизимини яратиш;

хар томонлами хисмоний, маънавий ва ақл-заковати болалар камол топниши учун шарт-шароитлар яратиш, уларда педагогика ва психологиянинг замонавий усусларини кўллаш асосида катъий билимлар, эркин фикрлар кўнгларини шакллантириш, атроф-муҳитнинг бўйиги ва хилма-хиллиги, жаҳон маданияти билан кенг танишиши;

энт яхши аънчаларимиз ва урф-одатларимиз асосида болаларни Ватанга ва ҳалқга мухаббат да садоқат, миллий ва умуминсоний қадрияларга хурмат билан муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашда ота-оналар, таъмин мусасаларни ва маҳаллаларнинг ролини кучайтириш;

мустаҳкамни шарфига солгом бола ташкилотларни тадбирлар яратиш, болани тарбиялаш, жисмоний ва маънавий ривоҷлантиришида она ва оиласини ролини кучайтириш;

3. Коралполистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шахар ҳокимликлари ўзбекистон Республикаси Соғлини саклаш вазirligiga wa бошча манфаатдор вазирликлар, идоралар билан биргаликда тасдиқланган «Она ва бола» давлат дастури қоидларни асосида ҳамда миҳтака тармоқларнинг ўзига хос хусусиятиларни ҳисобга олган ҳолда бир ой муддатда тегиши худудий дастурлари ишлаб чиқиснлар, уларда аниқ чора-тадбирларни ва бажарилши муддатларни назарда тутсинглар ҳамда уларнинг амалга оширилишини қаттиқ назорат остига олинсан.

4. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси комплекслари, вазирликлар, идоралар, хўжалик бирлашмалари, Коралполистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар, шаҳарлар, туманлар ҳокимликлари, Ҳукуматга қарашли бўлмаган ташкилотлар ва жамоат ташкилотлari;

тадсилларни тадбирларнинг ўз маддатларидан сўзесиз бажарилиши;

5. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

6. «Она ва бола» давлат дастурининг бажарилишини назарда тутсинглар ҳамда уларнинг амалга оширилишини қаттиқ назорат остига олинсан.

7. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Ижтимоий комплекси ҳамда Оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳфаза қилиш комплекси котибиятила ва «Софлом авлод» учун Ҳукуматга қарашли бўлмаган ҳалкар хайрия жамғармаси тузилмалари Республика комиссиясини ишчи органни этиб белгиланиси.

8. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тадсилларни тадбирларнинг ахборот тақдим этинсан.

9. «Она ва бола» давлат дастурининг бажарилишини назарда тутсинглар ҳамда уларнинг амалга оширилишини қаттиқ назорат остига олинсан.

10. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

11. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

12. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

13. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

14. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

15. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

16. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

17. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

18. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

19. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

20. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

21. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

22. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

23. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

24. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

25. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

26. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

27. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

28. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

29. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

30. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

31. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

32. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

33. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

34. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

35. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

36. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

37. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

38. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

39. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

40. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

41. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

42. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

43. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

44. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

45. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

46. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

47. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

48. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

49. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

50. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

51. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

52. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

53. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқланган дастурий топширикларнинг амалга оширилишини ҳисоблашадига таҳлили ахборот тақдим этинсан.

Созловчилар сардори

Орамизда шундай оддий, лекин меҳнатла-
ри билан юксак хурмат-эътиборга эга бўлган
инсонлар борки, улардан ана шу ҳақда сўра-
сангиз «Ҳамма қатори ишлаб юрибизда» деб
кamtарона жавоб беради. Меҳнатдан топган
қадри уларни янама эл-юрт хизматига, эзгу
ишларга унда туради.



Ана шундай инсонлардан бирни жардаги Тошкент матбаа корхонасининг созловчилар бригадаси бошлиги Илҳом Муҳамеджоновдир. Илҳом ака 34 йилдирки матбаа соҳасида ишлаб, ҳалқимизга мав-
рифат улашишдек улуг ишга ўз ҳиссаси-
ни кўшиб келаётганлардан. У матбаачи-
лик ҳунарини отаси Тоир акага ҳавас
қилиб танлаган. Аввалига корхонанинг
босиши цехида оддий ўкувни, сўнгра уста
булиб фаолият кўрсатган Илҳом ака меҳ-
нат жараёнида босма машиналарининг «ти-
ди»ни жуда ўзлаштириб олди. Агар машина
бузилиб қолса, уни созловчилар-
нинг ёрдамизис ўзи тузатадиган бўлди.
Сўнгра ҳамкаслари ҳам унга мурожаат
етишиб, ёрдам сўради. «Инсон қўли гул»
деган нақл бёжизга айтилмаганди. Илҳом
акадаги синчковлик, маҳорат, қизиқув-
чанлик, унинг устига техникага ихlos
унинг қўлини гулга айлантириди. У энди
ҳар қандай босма машиналар сирини бир
зумда ўрганиб оладиган, носозликларни
еса вақтида тузатадиган бўлди. Ҳатто бос-
ма цехларидаги Германиядан келтирил-
ган замонавий дастгоҳлар тилини ҳам
ўрганиб олди. Шу бос бўлса керак уни 7
кишини бирлаштирган созловчилар бри-
гадаси сардори этиб тайинлашади.

— Ҳар куни ишга келгач, бригада со-
зовчилари билан биргаликда дастгоҳлар-
ни кўздан кечириб чиқаман, — дейди Илҳом ака. — Хориждан келтирилган да-
стоҳларни ҳам астойдил ўрганиб чиқдим,
натижаси ёмон бўлмади. Шунинг учун
айтса керак-да «Иш қўзини билган ютар»
деб. Яна шундан кувонаманки, иккиси аср
юзини кўришга муясир бўлдим, юртим,
ҳалқим учун кутлуғ келган XX аср менинг
ҳайтида ҳам ўчмас из қолдиди. Прези-
дентимизнинг Фармонига кўра Мустақил-
лигимизнинг 9 йиллиги арафасида «Ме-
ҳнат шуҳрати» ордени билан тақдирлан-
дим ва энг кувонарлиси мукофотни Оқса-

Шарифа ИЛЁСОВА.
СУРАТДА: ўз касбнинг устаси Ил-
ҳом Муҳамеджонов.

Мижозлар мамнун бўлишсин

Шахримизнинг турли худудларида ўзига хос ва мос автомобил-
ларга ёқилги қўйиш шохобчалари курилиб, ишга тушурилмоқда. Бун-
дай жаҳон талабларига жавоб берга оладиган шохобчалар бир неча
йил олдин ҳам бўлганимиди? Унинг олдингиларидан қандай афзалик
томонлари бор? Ҳизмат кўрсатиш даражаси ахолини конквира-
яптими? Шу ва бошқа саволларга ойдинлик киритиш мақсадида биз
«Тошнефтмаҳсулот»га қарашли 130-ёқилги қўйиш шохобчасида
бўлдик.

Шохобчанинг иш фаолияти, ҳизмат
турлари билан танишиб бўлганимиз-
дан сўнг унинг биш оператори Али-
шер Миралиевдан юкоридаги савол-
га жавоб бериниши сурдик.

— Энг кийин иш — бу ҳалқининг ёти-
борига тушиши, хурмат қозониш. Бу ини-
сондан катта меҳнат талаб килиши
билан бирга юкори дид ва масъулият
ҳам юклайди, — дейди у. — Шохобч-
али 0,750 гектар майдонни ўз ичига
олади. Бу жойлар бундан иккى йил
олдин ташланни ахлатони эди. Мана
гувоҳи бўлганингиздек, эндиликда
серқатнов, гўзал, кўпнинг оғирини
енгил киладиган даргоҳга айланди.
Шохобчанинг эскиларидан фарки,



СУРАТЛАРДА:(чапда) Франциядан келтирилган ёнилги қўйиш ускунасининг умумий қўриниши; (ўнгда) мижозлар
каҳвахонада бир зум дам олиб, қаҳва ичиб кетишлари мумкин.



Сергей Любич олган суратлар.

Янги йилнинг биринчи ойи
ҳам поёнига етди. Январни янги
режаларни амалга оширишда
дастлабки қадамлар ойи дей-
ши мумкин. Шунинг учун ҳам
ҳали ютуклар хакида галириш
биroz эртарок. Лекин бу ой ав-
вало сарҳисоб ойи деб юрити-
лади. Фикримизнинг далили
сифатида январ ойи давоми-
да пойтактнинг аксарият туман-
ларида ижтимоий-иктисодий
ривожланинг 2000 йил
якунларига бағишиланган ғиги-
лишлар бўлиб, янги йилдаги ва-
зифалар белгилаб олниди.

Туманлар бўйича кўрсаткичларни
умумлашириб шуни айтиш мумкин,
иктисодийтнинг барча тар-
моқлари ўтган йилда ижобий на-
тикаларга ёришилди. Ҳусусан, етак-
чи тармоқ бўлган саноат корхона-
ларида тақсаслама нархларда 240
миллиард сўмликдан зиёд маҳсулот
ишлаб чиқарилди, ўсиё суръати
111 физони ташкил қилди. Ўтган
даврга нисбатан барча туманлarda
ишлаб чиқарши ҳажми анича ошиди.
Шулардан 165 таси хиссадорлик

роj қароргоҳида Юртбошимизнинг кўлларидан олди. Мендан оддий созловчига бўлган эътиборни бутун меҳнаткаш одамларга эътибору хурмат деб биламан. Энг эзгу мақсадим эса фақат юртимга ҳалол, пок меҳнат қилишидир.

Илҳом Муҳамеджонов ўз ўрнини бо-
салидан, иш кўзини билган шогирлар
ташёлашга ҳам эътибор билан қарай-
ди. Ахир шундай созловчилар корхона
учун ҳар доим керак-да. У киши билан
ёнма-ён меҳнат қилаёттан Абдуласамат
Жалилов, Насрулло Назаровлар ҳунар
сирларини устозлари ўйтгалиридан ўрга-
нишади.

Мулкни давлат тасарруфидан чи-
кариш ва хусусийлаштириш жара-
нинг чуқурлашуви натижасида саноат тузимларидан ижобий ўзга-
ришлар бўлди. Масалан, 2000 йил-
нинг 10 ойин ҳолатига кўра фао-
лият кўрсатадиган 369 таси саноат
корхонасининг 309 таси нодавлат
сектори хиссасига тўғри келади.
Шулардан 165 таси хиссадорлик

хамиятларидир. Ҳамза, Юнусо-
бод, Собир Рахимов, Миробод,
Шайхонтохур, Мирзо Улугбек,
Чилонзор, Сергели, Яккасарой

туманларида энг кўп хиссадорлик

хамиятларидир.

Шаҳар бўйича корхоналарда

хисбот даврида янги маҳсулот тур-
лари ўзлаштирилди, жумладан хил-
ма-хил шарбатлар ва сут маҳсулот-
лари («Тошкентсүз» ЖХ), ранги

эмаллар (Тошкент лок-бўй заводи),

кукли ва ўрама ўтказгичлар («Ўзбек-
кабель» ЖХ), эррак, аёл ва болалар

пальтолари («Қизил тонг» ЖХ), тур-
ли мебель тўпламлари шулаш жум-
ласиданди.

Шу билан бирга ўтган йилда озик-
оват маҳсулотларидан сут ва имчи-
ларни чиқариш ҳажми пасайтни мумкин,

аникликларни «Тошкентсүз»нинг

кўрсаткичларни фақат туманида

сидаганинг юкори дейиш мумкин.

Бундан ташкиари корхоналарнинг

маромида фаолият кўрсатшига

тўсиз блайтади асосий маҳмомола-

ридан бирни улардаги маҳсулотлар

кондидиги.

Шундай ташкиари корхоналарнинг

маҳмомолари молларни ишлаб

чиқариш ҳажми анича ошиди.

Бундан ташкиари корхоналарнинг

маҳмомолари молларни ишлаб

чиқариш ҳажми анича ошиди.

Бундан ташкиари корхоналарнинг

маҳмомолари молларни ишлаб

чиқариш ҳажми анича ошиди.

Бундан ташкиари корхоналарнинг

маҳмомолари молларни ишлаб

чиқариш ҳажми анича ошиди.

Бундан ташкиари корхоналарнинг

маҳмомолари молларни ишлаб

чиқариш ҳажми анича ошиди.

Бундан ташкиари корхоналарнинг

маҳмомолари молларни ишлаб

чиқариш ҳажми анича ошиди.

Бундан ташкиари корхоналарнинг

маҳмомолари молларни ишлаб

чиқариш ҳажми анича ошиди.

Бундан ташкиари корхоналарнинг

маҳмомолари молларни ишлаб

чиқариш ҳажми анича ошиди.

Бундан ташкиари корхоналарнинг

маҳмомолари молларни ишлаб

чиқариш ҳажми анича ошиди.

Бундан ташкиари корхоналарнинг

маҳмомолари молларни ишлаб

чиқариш ҳажми анича ошиди.

Бундан ташкиари корхоналарнинг

маҳмомолари молларни ишлаб

чиқариш ҳажми анича ошиди.

Бундан ташкиари корхоналарнинг

маҳмомолари молларни ишлаб

чиқариш ҳажми анича ошиди.

Бундан ташкиари корхоналарнинг

маҳмомолари молларни ишлаб

чиқариш ҳажми анича ошиди.

Бундан ташкиари корхоналарнинг

маҳмомолари молларни ишлаб

чиқариш ҳажми анича ошиди.

Бундан ташкиари корхоналарнинг

маҳмомолари молларни ишлаб

чиқариш ҳажми анича ошиди.

Бундан ташкиари корхоналарнинг

маҳмомолари молларни ишлаб

чиқариш ҳажми анича ошиди.

Бундан ташкиари корхоналарнинг

маҳмомолари молларни ишлаб

чиқариш ҳажми анича ошиди.

Бундан ташкиари корхоналарнинг

маҳмомолари молларни ишлаб

чиқариш ҳажми анича ошиди.

Бундан ташкиари корхоналарнинг

маҳмомолари молларни ишлаб

чиқариш ҳажми анича ошиди.

Бундан ташкиари корхоналарнинг

маҳмомолари молларни ишлаб

ҒАЗАЛ МУЛКИННИГ СУЛТОНИ



Алишер НАВОЙ

ҒАЗАЛАР

Эй, кади сарви равон, кўюнг баҳори гулшаним,
Мехнату ағрон сенинг жаҳрингда кўрган-билиганим.

Қабр тошидур безаклик сафбасар гул баргидин,
Тоза-тоза дод ила кўхи бало бўлган таним.

Чарх меҳнат тошидин то равзан очти ҳар тараф,
Мен маломат булбули, гўё кафсадур масканим.

Мехнату фам ўқларига, вахки, изз мажхилик,
Айшикимандуд килғон хайъат ўлди жавшаним.

Тификим кўксум уйин очти эшикдекур, анга,
Очилиб ёлпила сарҳади чоклини пироҳаним.

Дўйстлар, мени кўнгурсиз деб сўрарсиз, шодмен,
Бўлмайнику шодким, дафта ўлмиш андоғ душманим.

Ишқ нақди доғи фам кимшиш Навоий кўнглига,
Вахки, бир дам аҳадходин холи эрзас маҳзаним.

Мехр кўрса ҳар киши ўз диллари забосидин,
Ўртанур мунглуг кўнгул бемехрим истигисидин.

Эй мусулмонлар, нетиб сўрмоқ таманносин килай,
Менки бир сўкмак тилаб топмон лаби гўёсидин.

Каддиф раъносидин элга жилваи васлин нетай,
Чун манга йўқ жуз дур бўлмоқ гули раъносидин.

Еткурур элга лаби жонбахшидин кути ҳаёт,
Ет ўлум хукми манга йўқ лаъни рух алфосидин.

Тонг ели, тунд эсма ул ёнким, уюмайдур кечা,
Итлари фарёдю ушшокининг ғавғосидин.

Кон ютармен дурди сагар шавқидин, эй пири дайр,
Согаре бор, мугбача, лаъни қадахтраймосидин.

Эй Навоий, шукр ким зумл этиса ул султони хус
Ким, как кул сенча топти тарбият мизрасидин.

Тун оқшом келдио келмас менинг шамъи шабистоним,
Бу андух ўтидин ҳар дам куяр парвонадек жоним.

Не фам, кўргузса кўксум пораси чоқи гирибоним,
Кўруннас бўлса кўксум ёрасидин доғи пинхоним.

Фамидин дурри макнундек сиришим оқти Жаҳундек,
Музайнин килдир гардундек жаҳонни ашик галтоним.

Фалак ҳам тўлди кавкабдин, кубш ҳам тушти
ашхабдин, Келиб тушмасму маркабдин менинг
хуршиди рахшоним?

Жаҳонни зулмат этти чаҳ, бу зулмат ичра ўлгум, вах,
Манга бўлсанг не Ҳизри рах, етиб, эй оби хайвоним?

Дема кўйдин күёш кетмиш, фалакка тайралик етимиш,
Ул оҳажида тор этиши фалакни дуди ағоним.

Кўёш қочиб юзин уйди, шафак ўтка тушуб куйди,
Фалакка додлар кўйди гамингдин сўзи пинхоним.

Кимла тарк эврулмак ул гул гирдига булбул киби,
Кўлсалар гар ғунчадек парканд-парканд, эй кўнгул.

Оразу лаъли ҳаёли бирла сен то ҳастасан,
Нағъ этар гўёки бу заъфинга гулкан, эй кўнгул.

Лаъли не кондидур, невчун хадис этмас дема,
Не ато бордур Масиҳоға, не фарзанд, эй кўнгул.

Оразинг очқач, демаким, ошик этма ҳалкни,
Ўтка бермаклик дурр тайдурма деб панд, эй кўнгул.

Бисмил эти сайд кўнглидек сени тийги казо,
Ёхуд ул лаб шавқидин килдинг шакарханд, эй кўнгул.

Эй Навоий бокма тун-кун холио руҳсигира,
Донаву сув бирла сайд ўлмас хирадманд, эй кўнгул.

Фолиблар аниқланди

Миробод туманинг 294-мактабда буюк бобказ-лонимиз Алишер Навоий таваллудининг 560 йиллигига бағишилган туман миқёсидаги кўрик-тандовлар бўйлди. «Ғазалхон ўшлигим» деб номланган ушбонгич ҳамда тумандаги 10 та мактабнинг бошлангич ҳамда ичини синф ўқувчилари уза-ро беплашилар.

Тандовлар шартларини мумкаммал бажарib, Навоий хайъати ва иходи асосида бордаги саволларга тўла жавоб берган, шоир ғазал ва рубойларини мароми-

га етказиб ёд олган 154-мактабнинг 4-а»-синф ўқувчи-си Бахтиёр Ҳусанов, 9 «в»-синф ўқувчиси Феруза Абдураззокова ҳамда тальим рус тилидаги мактабларнинг ўртасида 175-мактабнинг 6-«в»-синф ўқувчиси Висола Каршибоевалар томошабинлар олчишига сазовор тобшосма (литография)

Алишер Навоий «Махбуб ул-кулуб»-ининг сўнгти танбихида шундай Фикрлар битилган: «Доно илиқидин борондин сўз айтмас, ўтган йигитлик орзу била қайтmas.

Ўтган рўзгор адамдур. Келмагандин сўз айтқон ахли надандур ва хол мутганадур. Бир зот бу маънида дебдурким: «Дам бу дамдур».

Байт:

**Мозию мустақбал аҳволин тақаллум айла кам,
Не учунким, дам бу дамдур, дам бу дамдур,**

дам бу дамдур.

Биз «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетасида (1999, 22 январь) босилган «Вакт ва хол зиёси» номли мақолада Навоий назарда тутган ўша «бир зот»ни Нажмиддин Кубро деб таҳмин килиб, далли сифатида Кубронинг «Фавоий—ул-жамол» рисоласидаги мана бу гапларга эътиборни қарашган эдик: «Вакт кескир бир киличид. Агар кескир бўлмасиди, англаб идрок этиб ултургучна сени кутарди. Ҳолбукни, у кескир бир килич характерида илиа хўманин адо айлар. Сўфий «Ибнуль вакт» эзур. У кечимиш ҳам, келажакка ҳам бокмас. Зоро, унинг мозий ёки мустақбалчага кўз тикиши, айни дамдаги вактини бехуда сарф килиш демакдир...»

Алишер Навоий «Махбуб ул-кулуб»-ининг сўнгти танбихида шундай Фикрлар битилган: «Доно илиқидин борондин сўз айтмас, ўтган йигитлик орзу била қайтmas.

Ўтган рўзгор адамдур. Келмагандин сўз айтқон ахли надандур ва хол мутганадур. Бир зот бу маънида дебдурким: «Дам бу дамдур».

Демак, дам ва фурсатнинг сири, маъноси курдатуни кашш филмок, учун хол хусусида кайғириш, ҳолнинг туб моҳиятини пухта билиш зарурдир. Алишер Навоий шеврятининг ботилинг оламига кириши ва сўз билан ифода-лаш кийин бўлган маъноларни ўзлаштиришинг жуда озик ва муҳим нукталаридан биро ҳам мана шудир.

Навоий фақат лирик шеврларida эмас, достонларида ҳам инсон тақдирни ва камолотига дахлор бир қанча мураккаб муаммоларни ҳал килишда ҳол, нафас, лаҳза «фалсафа»-сига асосланади. Улуг мутафаккир «Хайратул аброр» достонининг ўн саккизинчи маколотида инсон умринген фанолиги, у туғиларкан албатта бунёни бир кун тарк айлаши, бас шундай экан, улними ўйлаб мотамга берилмасдан, хәтифни ишиш илиа фоддали иш ила шод ўтказишни таъкидлаб яна ёзди:

«Ҳар нафасинг ҳолидин огоҳ бўл...»

Албатта, вакти кескир бир килич англаб, умринг ҳар бир дакиқаси ва ҳар бир лаҳзасини ганимат сезиб хуш ўткаши — бу донолик ва доиницандикнинг асосий хусусиятиларидан эзур. Умуман олганда, ушбу хусусият ва фазилат ҳалқимиз дунёкараши учун хос бўлган. «Алпомиши» достонидаги кўйдаги сўзлар бунинг бир далили бўлмоғи мумкин:

**Дам шу дамдур, ўзга дамни дам дема,
Бошинг эсон давлатнинг кам дема.**

Дарҳақиқат, инсоннинг боши омон, кўнгли хотиржам экан — бундан ортиқ давлат, бундан зиёд саҳадат йўқ. Ҳар нафаси, бехуда ўтмаган ҳар дами учун у Оллоҳга ҳар кинча шуқрона айтса арзиди. Лекин «Дам бу дамдур» ҳаккити та-саввифда нисбатан бошқача ва таренрок мазмунга эга. Шунинг учун ҳам Навоий шеврларидан бу ҳаккитага қайта-қайта тўхтадали ва уни гоҳ аҳлоқий, гоҳ ишқий, гоҳ ироғоний - фалсафий оҳангларда талкин килиб беради. «Ғаройибусигар» девонидаги газаллардан бирори мана бу мисраларда нафас олинаётган ҳар бир дамдан гоғин колмаслик орфиликнинг талаби ўларок таъкидланган:

**Чу мозий ўттио мустақбал ўртада эрмас,
Сенгаки ҳол эмас мутананам не ҳол ўлғай.**

Бу дамни ориф эсанг яхши тутки, жоҳил иши, Етишмаганга ўтганчка қилинг.

Яни: мозий ўтди. Келажак ҳали илгарида. Айни фурсатдаги ҳолингни ганимат билмасант, бу қандай ҳол булади? Агар ориф эсанг ҳар бир лаҳза ва нафасингни яхши қадрла, яхши ўтказ. Етиб келмаганга ўтиб кетган ҳаккитада таъкидланганда унга ўтганчка қилингидир. Ҳуш, нега шундай? Бунга сабаб нима?

Маърифат ахлининг умумий икорига кўра руҳи учарса доимий равишда кучизлантириб ўтсанга мусибати гирифтор этар экан: 1. Мозийпастлик ҳасрати. 2. Ҳолда жаён этувви ўшбу ўзбеклар. 3. Келажакка ишончизсиз қараш ёки ундан кўркиб ўтхтёдта яшаш.

Албатта, инсон ўтмишдан акралиб ёки кечган кунларини иштуб имр ўтказа олмайди. Зоро, мозий билан боялган ўтмишдаги воказ-ходисотларни билиш, улардан ўни бу маънода сабоқ олиш акл ва хотира ўтхтёдта яшаш.

Агар ориф эсанг ҳар бир лаҳза ва нафасингни яхши қадрла, яхши ўтказ. Етиб келмаганга ўтиб кетган ҳаккитада таъкидланганда унга ўтганчка қилингидир. Ҳолбукни, кечайтган фурсатни бойиши берасли. Айни шу вакт, шу дам талабларни бажаршида чалгимаслик. Ҳол мърифати инсонни шунга чорлайди. Шу мърифатини эгаллаган шахс бехуда азобига берилмайди. Бесамар машмашаларга боз кўшилмайди.

У холини латифлаштиргандек, ҳол уни озод айлади. У табиий равишида ҳар нафасини кадрлайди, ҳар нафаси учун жавобгарликни хотирдан чикармайди.

Ҳар нафасинг ҳолидин огоҳ бўл...

Балки анга ҳуш ила ҳамроҳ бўл...

Гафлат агар бўлса бу ишнин, даме,
Ким йўқ анингдек қишига мотаме.

Биз огоҳлик ҳакида топларидан мотаме.

Лекин инсонни ёвуз-заруратдан мотаме.

Гафлат агар бўлса ишнин, даме,

Ким йўқ анингдек қишига мотаме.

Биз огоҳлик ҳакида топларидан мотаме.

Лекин инсонни ёвуз-заруратдан мотаме.

Гафлат агар бўлса ишнин, даме,

Ким йўқ анингдек қишига мотаме.

Биз огоҳлик ҳакида топларидан мотаме.

Лекин инсонни ёвуз-заруратдан мотаме.

Гафлат агар бўлса ишнин, даме,

Ким йўқ анингдек қишига мотаме.

Биз огоҳлик ҳакида топларидан мотаме.

Лекин инсонни ёвуз-заруратдан мотаме.

Гафлат агар бўлса ишнин, даме,

Ким йўқ анингдек қишига мотаме.

Биз огоҳлик ҳакида топларидан мотаме.

Лекин инсонни ёвуз-заруратдан мотаме.

Гафлат агар бўлса ишнин, даме,

Ким йўқ анингдек қишига мотаме.

Биз огоҳлик ҳакида топларидан мотаме.

Лекин инсонни ёвуз-заруратдан мотаме.

Гафлат агар бўлса ишнин